

HOLLANDS Maandblad

Mandy Shah

De kou woont in mijn
botten en de wodka
krijgt me niet warm

Lodewijk Verduin

Ademloos bekeek ik
de hanenkammen,
zwarte overhemden
met rode dassen en
mannen met eyeliner

Paul Gellings

tonijnlucht van Oostblok-pis, aarde bemest /
door gehurkte truckers

Delphine Lecompte schrijft haar eerste brief aan een dood idool

RENSKE MARIKE VAN DIJK (1995) – Schrijft poëzie, muziek, toneelstukken en filmscenario's. Studeerde afgelopen jaar af aan de HKU Writing for Performance en zette onlangs een kind op de wereld.

LOTTE DONDORP (1987) – Schrijver. Publiceerde o.m. in *Hollands Maandblad* en *Tirade*. Studeerde in 2019 af aan de Schrijversvakschool. Debuutbundel: *Zonder ons is er geen muziek* (2021). Ontving een C.C.S. Cronestipendium 2021 en de Hollands Maandblad Schrijversbeurs 2020-2021 (*proza*).

PAUL GELLINGS (1953) – Publiceerde acht romans, vijf dichtbundels, twee verhalenbundels en een monografie. In 2021 zag zijn grote familieroman *Het smeedwerk van herinnering* het licht.

LEVI JACOBS (1992) – Heeft ook een hond. Verhalen verschenen o.a. in *De Gids*, *Deus ex Machina*, *De Revisor* (online), *Hollands Maandblad* en *Liter*.

MOHANA VAN DEN KROONENBERG (1967) – Schrijver. Publiceerde o.m. in *Tirade* en *Hollands Maandblad*. In mei verschijnt haar eerste jeugdroman, *Dodo* – mohana.nl

DELPHINE LECOMPTE (1978) – Schreef o.m. de dichtbundels *De dieren in mij* (2009), *Western* (2017) en daarnaast in 2021 twee prozaboeken: *Beschermvrouwe van de verschoppelingen I* en *II*.

KITTY POWELS (1964) – Schrijft verhalen en vertaalt romans uit het Portugees en Engels. Won de Hollands Maandblad Aanmoedigingsbeurs 2014-2015 (*proza*) – capatekst.nl

MARGRIET DE KONING GANS (1942) – Studeerde Nederlands en algemene literatuurwetenschap te Leiden. Werkzaam als redactrice. Ontving de Hollands Maandblad Schrijversbeurs 2006 (*essayistiek*).

HERMAN LEENDERS (1960) – Publiceert zowel proza als poëzie. Laatste bundel: *Overstekend wild* (2020), recentste roman: *God speelt drieband* (2017). Bekroond met o.a. de C. Buddingh'-prijs en de Hugues C. Pernathprijs. In 2023 verschijnt een nieuwe bundel: *Het voorland*.

STANCE OONK (1959) – Beeldend kunstenaar. Maakt o.a. meditatietekeningen vanuit een sjamanistische visie. Woont en werkt in Noord-Frankrijk – stanceoonk.nl

ALEXANDER RINNOOY KAN (1949) – Was onder meer rector magnificus van de Erasmus Universiteit en Eerste Kamerlid voor D66. In 2018 verscheen *Bordjes duiken* – alexanderrinnooykan.nl

HEDWIG SELLES (1968) – Schrijfster en dichteres. Bundels o.a. *Schadenfreude* (2011) en *Wie hier binnentreedt* (2015). Debuutroman *Niet mijn lichaam* verschijnt in mei 2022.

MANDY SHAH (1985) – Schrijver. Debuteerde in 2021 in *Hollands Maandblad*.

JABIK VEENBAAS (1959) – Dichter, filosoof en vertaler. Publiceerde tot nog toe acht dichtbundels, met als recentste *Soms kijkt de aarde me aan* (2020) en verder essayistisch werk en verhalen.

LODEWIJK VERDUIN (1994) – Essayist. Schreef o.m. *Eenzaamheid in eindeloos meervoud. Over het oeuvre van Jeroen Brouwers* (2021). Won de Hollands Maandblad Schrijversbeurs 2021-2022 (*essayistiek*).

Redactie: David Garvelink

Redactieraad: Gerard van Emmerik, Beatrijs Ritsema, Mark Boog en Merijn de Boer

Vormgeving: Steven Boland • Correctie: Tessa Sparreboom

Copyright: Auteursrecht voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt, door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Deze uitgave werd mede mogelijk gemaakt door subsidie van het Nederlands Letterenfonds.

Nederlands
letterenfonds
dutch foundation
for literature

HOLLANDS Maandblad

INHOUD NO. 2 – 2022

Lotte Dondorp * Deze maand – 2

Delphine Lecompte * Oden aan vooral dode idolen – 1 – 3

Jabik Veenbaas * Gedichten – 7

Levi Jacobs * Mijn hond – 11

Lodewijk Verduin * Terug naar de kern – 15

Kitty Pouwels * Excursie – 21

Alexander Rinnooy Kan * Wereldstad – 26

Renske Marike van Dijk * Gedichten – 28

Mohana van den Kroonenberg * Poeslief... – 32

Paul Gellings * Gedichten – 34

Margriet de Koning Gans * Haiku – 38

Hedwig Selles * Grip – 43

Herman Leenders * Gedichten – 46

Mandy Shah * In een café vol gekken – 49

De tekeningen zijn gemaakt door Stance Oonk

Deze maand

Lotte Dondorp

Februari is de mooiste maand van het jaar. Tenminste, als je alleen naar het woord kijkt. Ook op de Januaraanse kalender vind ik de tweede maand het mooist: jaguari, *zebrawari*, paard, mandril, meikever... Die opsomming maakt Christian het Galgekind in de Januaraanse Ambassade in het heerlijk vreemde boek *Aan de andere kant van de deur* van Tonke Dragt.

Het was geen februari, maar november toen ik jaren geleden de Museumnacht in Amsterdam bezocht. Ik was met een vriend en zijn vrienden in de trein gestapt, ik volgde de groep en waar we naartoe gingen maakte me niet zoveel uit. In het tweede museum bladerde ik naast een witte muur vol zwart-witfoto's onder tl-licht door het programmaboekje. Ergens op een van de laatste bladzijden stond het:

'PATAFYSCHE SALON (NIET VOOR IEDEREEN...)
Onze dichteres staat op haar handen en draagt gedichten voor

'Patafysica kende ik alleen uit 'Maxwell's Silver Hammer' van The Beatles ('Joan was quizzical / studied pataphysical science in the home'). Geen idee wat het precies was, maar nu ik het woord hier zo las, raakte ik betoverd. De salon zou worden gehouden in een oud landhuis aan de rand van de stad. Ik begon op de groep in te praten, maar die wilde in de binnenstad blijven. Mokkend slenterde ik achter ze aan, ik zag het landhuis voor me en het kaarslicht in de vele kamers. De gedichten die de vrouw zou voordragen, werden met elke stap die ik zette beter en magischer.

Toen ik later die nacht thuiskwam, zocht ik alles op over 'patafysica, de niet te definiëren wetenschap van de uitzondering, de tegenspraak, de nutteloosheid en de denkbeeldige oplossingen, die opkwam tijdens het Franse *fin de siècle*. Ook de 'patafysica heeft een eigen kalender: de dagen van februari worden verdeeld over de maanden Gueules en Pédale. Ik denk dat de 'patafysici het ook prima zouden vinden als iedereen een eigen woord voor februari zou bedenken, maar wat mij betreft kan niets tippen aan zebrawari.

Nog vaak denk ik aan de dichteres in het landhuis. Achteraf gezien had ik natuurlijk in mijn eentje de bus moeten pakken om het oude gebouw met de grote ramen te vinden. Ik zou een ruimte vol geroezemoes zijn betreden, waar maskers me uitdrukkelingsloos aankeken, waar de trap volstond met mensen met kristallen glazen gevuld met een donker brouwsel in de handen, waar de lampen gevaarlijk heen en weer zwaaiden en de schilderijen ondersteboven aan de muren hingen.

In mijn gedachten staat ze daar nog steeds, ergens aan het eind van een lange gang, helemaal alleen op haar handen in een donkere kamer met hoge plafonds en kandelaars op de vensterbanken, en ze pevelt dichtregels die niemand ooit heeft mogen horen en die niemand opschrijft.

ODEN AAN VOORAL

DODE IDOLEN — I

Delphine Lecompte

Beste Andy Warhol,

Lang heb ik u gehaat, en wellicht haat ik u nog steeds. U kon zichzelf uitstekend verkopen en u stak niet onder stoelen of banken dat u corrupt en opportunistisch was. Uit op roem en geld.

Is dat erg? Ja, dat is heel erg. Ik begrijp de haat dus die Willem de Kooning voor u voelde. Ooit slingerde hij deze woorden naar u tijdens een feestje: 'You're a killer of art, you're a killer of beauty, and you're even a killer of laughter.' Dit was slechts enkele maanden na de moordpoging op u. Zo groot was zijn afkeer.

Uw zeefdrukken, ze hangen overal. Vooral in de huizen van narcistische makelaars, zelfgenoegzame limonadetycoons, verwaande blaaschirurgen en bulderende meubelmagnaten. Eigenlijk verdient u geen brief van mij.

Weet je wat? Ik begin opnieuw:

Beste Willem de Kooning,

Met mijn sombere, mompelende, hypochondrische stiefvader had ik altijd moeilijk en stroef contact, tot ik op een dag een reproductie van een woeste, hoekige, imbeciele, wellustige, gevaarlijke, grijnzende vrouw met grote tanden in zijn schrijfkamer ontdekte. Ik vroeg van wie het werk was en mijn stiefvader toonde me een lijvige monografie van u. Een openbaring! Het bleek om een hele reeks te gaan, die vrouwen van u. Grove lijnen, formidabele kleuren en monsterlijke tanden. En plots was ik een paria.

Nee! Ik loop op de zaken vooruit. Ik werd geen paria in de schrijfkamer van mijn sombere, mompelende, hypochondrische stiefvader. Wel was ik hem dankbaar dat hij me uw werken had getoond, maar het zou vals en sentimenteel zijn om te beweren dat daarop een verzoening volgde en dat na het magische Willem de Kooning-moment een zachtmoedige, begripvolle, spraakzame relatie tussen ons tot stand kwam. Het contact bleef moeilijk en stroef. Pijnlijk, gepijnigd. We probeerden elkaar te vermijden aan de ontbijttafel, en als we elkaar toch troffen, ontweken we elkaars blikken.

Mijn sombere, mompelende, hypochondrische stiefvader at rijstwafels met honing en pompelmoezen en gekookte eieren en kaasblokjes en okkernoten en muesli. Hij verslikte zich vaak en er bleef veel muesli in zijn lange zwarte baard hangen. Ik knabbelde neerslachtig aan een roggeboterham met stroop – bang o zo bang. Om dik te worden? Welnee! Bang om te stikken!

Maar ik stikte niet en ik werd een paria. Hoe is dat zo gekomen? Ik zal het uitleggen, het is een simpel verhaal, behoorlijk banaal: er was een feest in nachtclub Java, iedereen wilde dat ik meekwam, ik had vrienden toen, ik was

zeventien en hondslelijk. Ik ging mee met Saartje, achterop haar fiets. Saartje was het mooiste meisje van de klas. We hielden van elkaar, zij alleszins van mij. Ze zei het vaak genoeg. Ik droeg een belachelijke gebatikte broek en een t-shirt van The Sisters of Mercy. Saartje droeg een kleedje en de Spaanse toeristen die sigaretten stonden te roken voor de ingang van de jeugdherberg in de Langestraat riepen in het Spaans: 'Kom hier met die tetten, schone Vlaamse, kom hier en gauw met die tetten, schone Vlaamse. Waar wacht je op?'

Saartje haalde haar schouders op, de fiets kantelde. We vielen in de goot en we lachten. Alles was hilarisch en niets was tragisch. Kortstondig dacht ik aan uw lelijke, robuuste, oersterke vrouwen. Waren ze wel lelijk? Er was een uitdrukking die me te binnen schoot: 'Beauty is in the eye of the beholder.' De frase kwam van Plato of van een of andere dronken Ierse scheepshersteller, ze sloeg alleszins nergens op. Nog nooit had iemand mij mooi gevonden of mooi genoemd, behalve mijn moeder maar zij was daartoe moreel verplicht. Niettemin: bedankt mama! Geloofwaardig klonk het nooit, maar je hebt je uiterste best gedaan om het geloofwaardig te doen klinken.

Ik kocht een fles appelenjenever in de nachtwinkel, Saartje kocht condooms en rozijnencakes. Ik dronk de fles leeg en Saartje gaf de rozijnencakes weg aan een schizofrene landloper die als twee druppels water op Cary Grant in *Bringing Up Baby* leek.

Eén van de condooms zou ze later die nacht in de handen duwen van haar geile, springerige, oliedomme lief, een verwende snowboarder met veel te witte tanden en twee stoïsche woestijnratten als huisdier. Stoïsch of gedeprimeerd.

We betraden nachtclub Java, het was nog vroeg. Thijs en Harald trakteerden me op bier, ze waren goeie vrienden. Thijs lachte om mijn t-shirt, hij hield van obscure, Noorse black metal en stiekem van Leonard Cohen.

Het dansen begon. Ik was een roekeloze, kinetische, koortsige, sjamanistische danser, maar wanneer ik had gedronken was ik vooral een vunzige, schurende, schurkende, extatische, degoutante, exhibitionistische danser.

Het was die avond niet anders: ik trok mijn door Thijs gehate t-shirt van The Sisters of Mercy uit, molesteerde tweeëntwintig geschokte puberjongens van het Sint Leocollege, kreeg het aan de stokken met een chaperonnerende moeder, ging op de vuist met een ouder meisje uit een jeugdinstelling en uiteindelijk trok ik ook mijn broek uit.

Ik droeg geen slipje en iedereen deinsde achteruit, de walging en ontzetting waren haast tastbaar. De muziek stopte, een stom snoeverig oppervlakkig liedje van Aerosmith, *Living on the Edge*. Dat had ik toch maar mooi gedaan die avond. Of niet? Wat? Het liedje stopgezet? Nee, ik bedoel: geleefd, *echt* geleefd. Op de rand, ranzig, smerig, rebels. Gewaagd en zonder opsmuk, gedurfd.

Een ambulance kwam, ik werd afgevoerd naar de afdeling spoedpsychiatrie van het dichtstbijzijnde ziekenhuis. Het was een lange rit en de aanvankelijk norse, besnorde ambulancier die op een premiejager leek, werd week en handtastelijk toen hij mijn tranen zag.

Ja, ik huilde, en mijn borsten waren nog steeds bloot, mijn benen waren bedekt met een ritselende gouden deken voor onderkoelde mensen.

De ambulancier streelde teder mijn borsten. Hij zei: 'Ik heet Christian en ik heb een dochter met een bloeiende tandartsenpraktijk in Turnhout.'

Ik vroeg aan Christian of hij van uw schilderijen hield.

Hij zei ja, maar ik zag dat hij loog. Hij had nog nooit van u gehoord.

Toen de ambulancier me penetreerde, keek hij strak naar rechts, naar de

zuurstoftank. Hij was niet de *beholder* die me aantrekkelijk vond, hij vond me gênant en hondslelijk – net als iedereen. Zelfs Saartje had eens gezegd dat ik naar een aangezichtschirurg moest gaan om mijn kaakstructuur te laten verbrijzelen. Een neusverkleining was vanzelfsprekend, maar het zou niet volstaan voor mij.

In het ziekenhuis was ik euforisch. Op de dienst spoedpsychiatrie verbleven allemaal gebroken, droefgeestige, destructieve mensen zoals ik. Ik kon mijn hart luchten en we aten zure beertjes en marsepeinen rapen op de beige radiatoren.

Het werd ochtend en mijn sombere, mompelende, hypochondrische stiefvader kwam me ophalen.

We spraken niet in de auto. Thuis kreeg ik een pak slaag van mijn moeder en de volgende dag moest ik naar een bijeenkomst van de AA. Ik moest vanaf toen twee keer per week. Het was plezant, een gezellige sfeer. Lieve verslagen mensen zonder kapsones. Altijd Berlijnse bollen en kriekenvlaaien, en koffie met veel melk en suiker. Ik was het jongste lid en ik werd verliefd op het tweede jongste lid: Johan. Hij zei tijdens de rookpauze dat hij me schattig vond en dat hij kunstgeschiedenis had gestudeerd. Ja, hij kende uw schilderijen, maar hij hield vooral van Velázquez en Monet.

Ik wilde Johan verleiden. Ik wilde Johan meenemen naar een tentoonstelling van uw werk. Er was een overzichtstentoonstelling in Australië. Uiteindelijk vroeg ik aan mijn stiefvader of ik de monografie mocht lenen. Het mocht niet.

Ik ging naar de bibliotheek van Brugge en vond exact dezelfde lijvige monografie. Ik leende de monografie en rende naar het huis van Johan. Hij was verrast om me te zien, hij oogde slordig. Hij had gedronken, whisky uit een tandenborstelbeker. We keken samen naar uw werken. Johan trok plagerig aan mijn oorschelpen, ik negeerde hem. Maar toen hij begon te bijten in mijn schouders zei ik ongeduldig: 'Ik ben hier om Willem de Kooning met je te delen, wees dankbaar en niet vervelend!' Johan werd kwaad en verkrachtte mij. Het was verschrikkelijk en achteraf las ik ontzettend veel boeken over seksueel geweld en hoe het te verwerken. Die boeken hebben me niet geholpen, maar uw werken natuurlijk wel.

Niet enkel uw vrouwen, ook uw zelfportretten betekenden een grote hulp. Vooral het zelfportret waarop u scherp en streng van ons afgekeerd aan een groene tafel met een doorzichtige vaas zit, uw torso is ontbloot en u lijkt net een verwijt te hebben gekregen van iemand die in de hoek van de kamer staat. Die andere persoon is niet te zien, u kijkt uw beschuldiger vragend aan. U bent niet uit het lood geslagen.

Door de verkrachting, door de pijn en het innerlijke tumult dat de verkrachting teweegbracht, vergat ik uw monografie terug te brengen naar de bibliotheek. Ik kreeg een astronomische boete en moest een ganse zomer werken in een mosselrestaurant. Achter de schermen, aan de afwasbak. Een oude Albanese afwasser maakte altijd de lussen van mijn schort los. Het was hofmakerij maar ik stond er nog niet voor open. Een gemiste kans, Willem de Kooning, want de oude Albanese afwasser was een wijze, erudiete, lankmoedige, genadige, milde, kunstminnende man die hield van uw schilderijen, en die ook enkele sonnetten van Keats uit het hoofd kende. Misschien wel alle sonnetten.

Uw lijvige monografie staat nog steeds in de bibliotheek van Brugge. Mijn stiefvader is nu aan het dementeren, dat verdient hij niet. Ook u begon te dementeren, maar u bleef schilderen en uw dochter waakte over uw boekhouding en over uw aasgieren. Een wilde, integere, dochter die redelijk vroeg is gestorven.

Ook tijdens uw dementie bent u altijd briljant en duizelingwekkend gebleven. Wel veel soberder en minder figuratief. Luchtiger en vrolijker, vreemd genoeg.

Johan verdiende mijn liefde niet.

Christian de ambulancier? Verwaarloosbaar.

Jammer van die oude Albanese afwasser. Dat wel.

Veel liefs,

Delphine

Terug naar de kern

Tien jaar Shed van Title Fight

Lodewijk Verduin

Ik denk aan rotondes in de regen, aan kilometers fietsen met tegenwind. Ik denk aan de gladde bruine balken van parkbankjes die, weer of geen weer, uren als uitvalsplek dienen. Ik denk aan chips en chocola, bierblikken en colaflessen. Ik denk aan halogeenlicht dat wazig door plastic treinramen schijnt. Ik denk aan lange lege dagen, verveling, dromen over een ander leven. Ik denk aan stille nachten onder de sterren, hardlopen door de mist, rookwolken in cafés, lachstuipen, somberheid, het gevoel dat alles op het punt stond om te veranderen.

Shed, de eerste lp van Title Fight, die in mei 2011 tien jaar oud werd, is voor mij het album van de herfst. Zodra de bladeren beginnen te verkleuren en het vroeg gaat donkeren, komt het op organische wijze terug in roulatie. Geen andere plaat past in mijn beleving zo goed bij het zowel stormachtige als serene van het jaargetijde.

Het is ook het album van mijn tienerjaren. Onweerlegbaar wijzen de data op mijn computer uit dat deze twaalf nummers, zevenentwintig minuten en vierentwintig seconden, tussen 2011 en 2013 het vaakst uit de oortjes van mijn iPod klonken. Specifieker: *Shed* is de soundtrack van mijn laatste kinderjaren. Op negenentwintig november 2011 kocht ik de plaat in Eindhoven, na een optreden van Title Fight in de kelder van Dynamo. De groep, die bestaat uit Jamie Rhoden (gitaar/zang), Ned Russin (bas/zang), Ben Russin (drum) en Shane Moran (gitaar), kende ik al langer; hun muziek was me dierbaar genoeg om op een doordeweekse dinsdag de nachttrein terug naar Zuid-Holland te trotseren. Pas nu besef ik dat mijn associatie met de herfst waarschijnlijk samenhangt met het feit dat ik het album echt heb leren kennen in dat najaar van 2011.

Wanneer precies weet ik niet meer, maar zeker is dat ik Title Fight voor het eerst hoorde op YouTube, waar ik als tiener al mijn muziek ontdekte en dat ik nu daarom nog met een zekere achting bezie, al levert zo'n algoritmische speurtocht beduidend minder avontuurlijke ontmoetingen en ontdekkingen op dan een rommelzolder of oude platenzaak.

Diezelfde internetkanalen hadden me als scholier van een muzikaal profiel voorzien. Kort na onze kennismaking begon ik met mijn beste vriend middagen door te brengen met klikken, luisteren, vergelijken, inventariseren, bekritisieren en becommentariëren, op zoek naar onze identiteit en bijbehorende kunst. Als witte jongens uit de middenklasse, die zich achteraf bezien misschien niet honderd procent op hun plek voelden in de moderne neoliberale samenleving maar ook niet zagen hoe ze zich daartegen konden afzetten, vonden we precies wat we nodig hadden: poppunk.

Voor pubers met een vage behoefte aan verzet liggen twee muzikale paden in het verschiet, schrijft Mark Greif in de essaybundel *Against Everything* (2016): hiphop of punk.¹ Mijn vriend en ik kozen voor de aangelengde variant van die laatste, die radiovriendelijke liedjes bood zonder de rebelse grondhouding van punk helemaal uit het oog te verliezen.

Welbeschouwd had dat subgenre begin jaren nul al gepiekt met *American Idiot* (2004), de 'punkrock-opera' en wereldhit van Green Day die meer dan vijftien miljoen keer werd verkocht. Ook ik was als basisscholier gek op deze ruwere variant van de rockmuziek die mijn ouders op de radio luisterden. Green Day bood een tegengeluid, ja, maar dreef nooit te ver af van de geijkte conventies van de commerciële gitaarmuziek. Ademloos bekeek ik de concertregistratie *Bullet in a Bible*

(2005), waarop hanenkammen, zwarte overhemden met rode dassen en mannen met eyeliner rondsprongen in hetzelfde superstadion dat ooit door Queen, Genesis en Robbie Williams was uitverkocht; het hele gebeuren was spannend en vertrouwd, ver weg en dichtbij tegelijkertijd.

De eerdere kennismaking met Green Day vergrootte waarschijnlijk onze gevoeligheid voor de net wat oudere poppunkbands, zoals New Found Glory, MxPx, en vooral: blink-182. Deze groepen uit zonnige oorden leken niets op te hebben met het melodrama en de zwaar aangezette maatschappijkritiek van *American Idiot*. Ze zongen over meisjes en rondhangen met je vrienden. In hun video's en interviews zagen we twintigers met geverfd haar, zwarte t-shirts en wijde korte broeken die konden skateboarden, alles met een korreltje zout namen en eindeloos konden lachen om scheten en slechte grappen. (Later, toen ik sommige van deze muzikanten als veertigjarigen nog precies hetzelfde gedrag zag vertonen, heb ik me weleens afgevraagd of het mogelijk is om als volwassene tegemoet te komen aan de leefwereld van pubers zonder dat dit mentale stilstand tot gevolg heeft.) Het waren uitnodigende figuren, die in al hun onbezorgdheid een soevereine houding demonstreerden: ze namen afstand van de normen, maar etaleerden hun anders-zijn met joie de vivre. Na enkele weinig succesvolle experimenten met graffiti en een paar vernederende valpartijen op de halfpipe, vonden we hierin een geschikt sjabloon voor onze niet-zoals-de-rest-belijdenis.

En daarbij was de muziek bijzonder aantrekkelijk. De simpele liedjes werden weliswaar voortgedreven door een bloedstollend snelle punkbeat, maar de akkoordenschema's waren gelijk aan die van The Beatles en Backstreet Boys – als de punkpopzangers en -songwriters technisch begaafder waren geweest, hadden ze hun parodiëring van radiohits wellicht kunnen overstijgen. Anderzijds waren het juist die rudimentaire melodien en simpele structuren die maakten dat hun nummers dagenlang in je hoofd bleven rondhangen.

De eenvoud van poppunk was ook op an-

dere vlakken een pre. Zo ontdekten we dat praktisch iedereen het kon maken. Een paar vrienden, een garage als oefenruimte, wat tweedehandsinstrumenten en vier deuntjes waren voldoende om wat teweeg te brengen, de wereld over te reizen en door de Verenigde Staten te touren, oftewel: je leven compleet te veranderen. Deze muziek bood bijna dezelfde belofte die de eerste punkgolf voor zovelen moet hebben belichaamd.

Door een gebrek aan talent, doorzettingsvermogen, medestanders en drummers kwam onze band niet echt van de grond, al geloof ik dat op de computer van mijn vader zeker vijftig GuitarPro-bestanden met zelfgeschreven liedjes stof liggen te vergaren. Daarnaast waren we pubers en die ontwikkelen hun zelfbeeld en smaak nu eenmaal met een razend-snel tempo. Binnen een jaar of twee kon ik niet zonder gêne naar de teksten van blink-182 over masturbatie, bestialiteit of incontinentie luisteren.

'Anaconda Sniper' was het eerste Title Fight-nummer dat ik hoorde. In de amateuristische videoclip, een diashow met de liedtekst in witte letters, ontdekte ik wederom herkenbare figuren – jongens met mutsjes en half-lange haren, waarschijnlijk slechts een paar jaar ouder dan ik –, maar ditmaal hadden ze een serieuzere, oprechtere uitstraling. Portretten van Title Fight wekten de indruk dat de bandleden op een onbewaakt moment waren gekiekt op een intiem maar ongemakkelijk familiefeestje, wat me na al het gelikte persmateriaal van andere groepen leek te getuigen van een verfrissende echtheid en eigenzinnigheid. Voor de muziek gold iets vergelijkbaars.

Naarmate ik meer van Title Fight hoorde, besepte ik dat ze het punkpopgeluid probeerden te vervormen – en verbeteren. Ik stuitte op 'Memorial Field', dat op me overkwam als een emotionelere, snellere versie van de vrolijke skateboarderspunk van weleer; de tekst mocht dan wel over liefdesverdriet gaan, het slotdeel nodigde uit tot duwen en dansen, zonder dat dit ten koste ging van de persoonlijke inhoud; van joligheid of ironie was geen enkele sprake. Later verbond ik dit aan het feit dat de bandleden allemaal uit de

hardcorescene kwamen – in een andere configuratie vormden ze het metalachtige project *Bad Seed* –, waar men oprechtheid en stevige breaks hoog in het vaandel heeft.

Vervolgens begon *Title Fight* het eigen geluid met andere stijlen te mengen, met zulke originele resultaten dat ik op basis van de eerste teaser van hun debuutplaat direct besloot de 7" single te importeren. Op *Shed* zouden de hoge intensiteit van hardcore en de toegankelijkheid van poppunk worden samengebracht met een weemoedige, melodische sensibiliteit. Wat dat laatste betreft werd de band naar eigen zeggen beïnvloed door *Texas is the Reason*, *Lifetime*, *Jawbreaker*, *Rites of Spring* en andere groepen die in de jaren negentig het label 'emo' opgeplakt kregen. (Obligaat terzijde: genrepuristen zullen meteen steigeren en stellen dat deze eclectische golf, gekenmerkt door een kwetsbaardere, 'emotionele' benadering van punkmuziek, niets, maar dan ook werkelijk *niets* te maken heeft met de combinatie van zwartgeverfde hanglokken,

gothic-esthetiek en zelfmutilatie die hier te lande met deze noemer worden geassocieerd.) Zo ontsloot *Shed* indirect een nieuwe canon van mij inmiddels dierbaar geworden muziek.

Die nauwe verbondenheid met voorgangers wordt overigens geenszins verborgen: de band liet hun eerste lp produceren door Walter Schreifels, die als tiener in 'positieve' hardcorebands als *Youth of Today* en *Gorilla Biscuits* speelde en zich later met *Quicksand* en *Rival Schools* op het terrein van alternatieve rock, emo en indie waagde; Schreifels belichaamde de veelzijdigheid die met *Shed* werd nagestreefd.

Verrassend genoeg begint het album juist rechtlijnig. Na vier tellen van de hihat komt de band naar binnen geblazen met 'Coxton Yard', een kort, snel nummer waarvan de eerste zinnen meteen de toon zetten voor de rest van het album: 'Feeling like a bag of bones / shriveled up and cold / nineteen years old.' Met drie ademstoten worden de belangrijkste thema's geïntroduceerd: eenzaamheid, ouder

worden en veranderlijkheid (plus de kou van de herfst waar dit album van doordrongen is). Deze openingszet geeft al prijs dat *Shed* ongewoon introspectief is voor een punkplaat.

Eerst die veranderlijkheid. De gitaren van ‘Coxton Yard’ zijn maar net stilgevallen wanneer een dunne, nieuwe melodie de titeltrack overeind trekt. Dit is een wrokkig nummer, waarin een voormalig vriend (voor een geliefde is de toon te bruusk) wordt gewraakt. De reden? Hij deed zich anders voor dan hij was, maar wist die ware aard uiteindelijk niet te verhullen: ‘You shed your skin / you change your face / but you’re all the same.’ De titel *Shed* verwijst dus niet naar een schuur of een hut, zoals ikzelf aanvankelijk dacht, maar naar het afstropen van een oude huid, eerder die van een slang dan van een rups; veranderlijkheid wordt op dit album doorgaans als negatief ervaren.

Naast de opzegging van vriendschap in ‘Shed’ is er de sombere constatering van gesloten verwantschap in ‘Stab’: ‘Memorial Day came and went again / and I feel the same – / how much you’ve changed.’ Veranderlijkheid loopt over in vergankelijkheid op het meest visceraal-emotionele nummer, ‘27’, dat handelt over de bijna-doodervaring of zelfs het sterven van een naast familielid van zanger en bassist Ned Russin. Hij probeert de situatie te bezweren door tijdens een eenzame autorit herhaaldelijk de naam van de getroffene te prevelen, het geluksgetal van deze persoon indachtig: ‘If I said / your name / 27 times / would that bring you back to life?’ Het hoogtepunt is echter de brug: het nummer valt vrijwel volledig stil, waarna een gedecideerde *bass loop* een breekbare, rudimentaire gitaarriff naar de voorgrond leidt. Vier partijen spelen harmonieus door elkaar heen en hun gezamenlijke opbouw mondt uit in een laatste aanklacht tegen het redeloze sterven en verdwijnen in het slotrefrein.

Dan eenzaamheid. Die komt het duidelijkst naar voren op het ondubbelzinnig getitelde ‘Crescent-Shaped Depression’, waarin Russin, al was hij in het eerste nummer nog geen twintig, op enigszins melodramatische wijze een stille, afzijdige dood verwelkomt: ‘I’ve made hundreds of mistakes / and peace

with dying in my sleep. / But that’s what’s right for me’. (...) ‘You know where I’ll be. / There’s a time and place / when and where they’ll bury me.’ Het eenzaamste beeld van de plaat is vermoedelijk het setje ‘best clothes’, dat ongedragen in een oude kast hangt. De kleren worden ‘a constant reminder / that our town is under water’ genoemd, en uit de titel van het nummer – ‘Flood of ’72’ – valt op te maken dat we met niet alleen met een overstroming (waarover later meer) van doen hebben, maar ook dat gitarist Jamie Rhoden, geboren in de jaren negentig, zich hier in een ander persoon verplaatst. Wellicht een ouder familielid, dat om ongenoemde redenen geen toegang tot het verleden meer heeft: ‘I see / the valley beneath me / revealing / the life you still can’t remember.’ Met die laatste woorden, op deze even vurige als ontwapenende opname, maant hij simultaan een drenkeling als de herinnering van een naaste tot bovenkomen: ‘Time and / distance / return to / the surface. / Resurface.’ De eerste, aarzelende gitaarnoten, die geïmproviseerd aandoen maar zich niettemin schikken in een tere melodie, ervaar ik nog steeds als adembenemend.

Deze oefening in empathie raakt een ander belangrijk thema van *Shed*: de hechte, maar soms beknellende binding met de plaats waar je opgroeit – niet onherkenbaar voor een puber die opgroeide in een comfortabel maar duf dorp dat gecentreerd leek rondom de hockey- en tennisclub. Door toedoen van de orkaan Agnes overstroomde in 1972 Wilkes-Barre, een regio in het oosten van Pennsylvania, waar de bandleden van Title Fight opgroeiden. Hun verbondenheid met deze streek droegen ze al langer uit: hun eerste officiële EP noemden ze naar hun thuisdorp, *Kingston* (2009). Diezelfde plaats wordt meermaals bezongen op *Shed*. Soms in een lyrische, waarderende zin, zoals wanneer Ned Russin op ‘Crescent-Shaped Depression’ een nostalgisch visioen oproept: ‘the kids back home will leap / to the riverbeds below / Market Street’. Op andere momenten is de plaatsgebondenheid juist hinderlijk, aangezien de horizon dichtbij blijft en daardoor het leven klein wordt gehouden. ‘I’m thinking out loud, / “What’s keeping me around?” / What’s keeping me

chained down to shapes and sounds, / your parents' car and your town?' zingt Rhoden op het ironisch getitelde 'You Can't Say Kingston Doesn't Love You'. Tegenover het koesteren van de geboortegrond staat de afkeer ervan; het verlangen te ontsnappen, de grenzen te verleggen.

De b-zijde trapt af met 'Safe In Your Skin', dat het tempo drastisch naar beneden schroeft. Aanvankelijk hoor je louter onheilspellend gekraak en *feedback*, ruis die nergens doorbroken wordt door drumbeats of scheurende akkoorden. Na een seconde stilte begint een enkele gitaar een luie, weemoedige melodie te spelen, die zich qua klankkleur ergens tussen folk en jazz lijkt op te houden. Bijna neuriënd begint Rhoden te zingen, over een mogelijk weerzien in Kingston dat door somberheid of angst wordt bemoeilijkt. Het is een meditatief, dromerig intermezzo tussen explosies van energie en gevoel; wederom een tamelijk ongebruikelijke zet op een punkalbum: meer van hetzelfde is meestal het devies.

Vervolgens vloeit het over in 'Where Am I?', een *mid-tempo* nummer met een melodie als het gezicht van een bijna vergeten jeugdvriend. Jarenlang was praktisch ieder riedeltje dat ik op een gitaar kon spelen een variant op die melodie – misschien is dat nu nog steeds het geval. Schrijven over een muziekstuk dat tegelijkertijd zo simpel, zo opzweepend en zo ontroerend is, doet me stuiten op de begrenzingen van mijn huidige middelen. Zelfs als ik iedere maat zou proberen te beschrijven, dan nog blijft het meest wezenlijke van het geheel me waarschijnlijk ontglippen.

Gelukkig biedt de tekst houvast. Die gaat ditmaal juist over reizen, over losraken van routine en ritme: 'Another floor / a different ceiling than the night before. / Where am I? / While you're back home / life goes on.' Zulke formuleringen doen meteen denken aan touren, de meest rusteloze vorm van wereldreizen die een voortdurende wisseling van plaats koppelt aan de paradoxale constante van steeds dezelfde muziek spelen. Dat gaat gepaard met een losgezongen levensstijl, in zekere zin zelfs een wereldvreemde, die tegelijkertijd een enorme artistieke potentie geniet – vandaar wellicht dat het oordeel van Rhoden toch ten

faveure van touren uitvalt: 'This strange routine / sometimes weighs down on me, / but I wouldn't trade it. / Not for anything.'

Title Fight heeft dan ook de banden van hun tourbusje tot op de velgen versleten. De eerste incarnatie van de groep stamt uit 2003 of 2004, de betrokkenen waren nog geen vijftien jaar oud. Hun muziek sloeg meteen aan, wat de middelbarescholieren het vertrouwen gaf om veel op te treden. Vakanties werden niet doorgebracht in exotische oorden, maar benut om in omliggende staten te spelen. Op basis van hun EP's konden ze dan wel weer touren in het buitenland, en het aanzienlijke succes van *Shed*, opgenomen kort nadat de bandleden hun eindexamen deden, maakte van de band een fulltime project. Vrijwel het hele daaropvolgende jaar bracht Title Fight door op tournee, in die bevreemdende toestand van 'Where Am I?'

Welbeschouwd preludeerde dat nummer op het tweede album, *Floral Green* (2012), dat vrijwel geheel over onderweg-zijn, heimwee en misplaatstheid handelt. Ditmaal putte de band meer uit grunge dan uit punk en de pakkende, minder koortsachtige nummers bereikten een nog groter publiek. Na drie jaar internationaal optreden verscheen *Hyperview* (2015), een atmosferische, sterk door shoegaze (een vorm van indierock waarin met veel effectpedalen wordt gespeeld, waardoor bandleden tijdens concerten vooral hun schoenen lijken te bestuderen) beïnvloede plaat, die naast waardering op de eeuwige ergernis van bewonderaars en critici stuitte: dreef de band niet te ver af van 'hun eigen geluid'? Zelf heb ik die bezwaren nooit gehad (wel begrepen: de meeste mensen houden niet van verandering, zie voorgaande bewondering én afgunst voor geboorteplaatsen), maar niettemin blijft *Shed* voor mij het beste en belangrijkste album.

Tijdens de promotie van de derde lp viel Title Fight stilletjes uiteen. Een officiële annonce bleef uit, maar in interviews gaven bandleden te kennen dat ze andere prioriteiten hadden. Na tien jaar in het teken van muziek te hebben geleefd, moest een en ander worden ingehaald. Studies, bijvoorbeeld. Ned Russin deed een opleiding *creative writing* in New York, publiceerde een roman en bracht

tweeënhalve soloplaat uit als Glitterer. Jamie Rhoden heeft zich naar het schijnt op de politicologie gestort en nooit meer muziek uitgebracht.

Het einde van de band heeft veel fans tot wanhoop gedreven. Internet zit vol met melancholische berichten van jongeren die al jarenlang hopen op nieuwe muziek en optredens, die zoeken naar vervanging en niet anders kunnen concluderen dan dat niets, maar dan ook werkelijk niets, aan Title Fight kan tippen. Ze lijken zich te verzetten tegen het onbehagelijke maar volwassen inzicht dat wat voorbijgaat niet terugkeert en houden, voor mijn gevoel, vast aan een fantasie. Mogelijk is dat omdat punk alleen doorvoeld kan worden door jongeren en degenen die menen dat ze geestelijk jong bleven. Dat beweert Mark Greif in ieder geval: ‘Punk begins in fear. Maybe that’s why rock is for children, first and always. You have to be that young, and not yet know the world or be jaded by it, to feel this reduction of the world with full intensity, to hear the drumbeat strike and think it’s the world reaching out to punch you.’² Elegant geformuleerd, maar ik herken mijn beleving er toch niet in. Punk draaide voor mij nooit om angstuitdrijving, het was een middel om van mijn eigen kleine belevingswereld over te springen naar iets groters, naar een plek waar het leven anders kon worden geleefd.

Met liefde denk ik dan ook terug aan de vier keer dat ik Title Fight zag optreden, in Eindhoven, Amsterdam (twee keer) en Meerhout, aangezien een show het moment bij uitstek is waarop het unieke potentieel van punk zich openbaart. Zodra de eerste versterkte noten het geroezemoes uitbannen, kunnen al die zelfstandig op locatie geraakte individuen samenvallen om hun eenzame belevingswereld te overstijgen. Mensen pakken elkaar beet, beginnen te sjorren en te duwen, te springen, lichamen storten zich van het podium om door anderen te worden opgevangen; ze stij-

gen op en verdwijnen in een kolkende massa die collectief hetzelfde ritme ervaart. Zodra de zanger de microfoon nadert, rijst rondom hem een halvemaanvormige mensenmuur op die ieder gezongen woord terugschreeuwt – de door een enkeling geschreven teksten worden plots vertolkt door één stem; dat wat in eenzaamheid werd vervaardigd, kan nu de barricades tussen verschillende geesten en werelden openbreken. Het is mij nooit gelukt om een eigen band op de rails te krijgen, laat staan om zo’n publieksreactie op te wekken, maar tot op de dag van vandaag blijft precies dit fenomeen voor mij de meest basale, zuivere uitdrukking van het contact dat kunst kan bewerkstelligen.

Na vorige winter *Shed* weer tig keer te hebben beluisterd, kocht ik online de trui die ik tien jaar terug in Eindhoven niet kon of durfde kopen. Op de voorkant staat een kleurrijke tekening van een hert in een berglandschap, volgens mij geënt op een oud logo van Polo Ralph Lauren, met daaromheen gekruld de woorden ‘No One Stays at the Top Forever – Title Fight’. De vraag of dat een inzicht mag heten, interesseert me niet zo – ik heb niet het gevoel ooit iets als een top te hebben bereikt en vraag me ten eerste af of dat ooit gaat gebeuren –, al is het misschien ironisch dat ik het ding alleen draag als ik mezelf onbespied waan achter mijn schrijftafel. Vrijwel mijn hele eerste boek schreef ik getooid in die trui, en al doende realiseerde ik me dat dit eeuwig ordenen en verschuiven van woorden waarschijnlijk mijn poging is om die overweldigende sensatie van toen, springend door een concertzaal of zittend voor mijn platenspeler, vast te houden.

NOTEN

- 1 Mark Greif, *Against Everything. On Dishonest Times* (Verso Books; 2016), p. 136.
- 2 Greif, *Against Everything*, p. 131.

de tuin en de dood

Herman Leenders

de fruitbomen dachten dat hun planter dood was
en zetten het op een groeien
net als de haag die in zijn gezichtsveld stond
daar hadden ze naar uitgekeken
kruid woekerde tussen de tegels
bramen belemmerden de toegang naar zijn Hof van Eden
het gras stond kniehoog te dansen en te bloeien

hij keerde net op tijd terug uit Ispahaan
getaand en met een baard gebleekt door de zon
hij zaagde snoeide maaide en brandde
om orde en tucht te herstellen
hij had de macht en de instrumenten
tot zijn ladder in een mollengang schoot

adaptatie

je moet het volledige leven omarmen
dioxines in moedermelk en zwarte walmen
de onkruidverdelgers en de kankers van vriend en vijand
het geruis op de horizon en het trillen van de glazen
het zwerfvuil tussen de hyacinten
en de plastic lompen in de prikkeldraad
de stormen en de hittegolven
de overstromingen en de bosbranden
de hoofse liefde zowel als de sekswerker
de stent en de coloscopie
de eindeloze opsomming en het mes van de acribie
de hongersnood en de orgie
je moet de armen maar wat rekken
en scheuren je mond
palen zijn even goed als takken om te landen

tussen ijzer- en betonweg
in een poel van roest en lisdodde
onder zoete wolken
staat een blauwe reiger
hij past zich aan
waarom jij dan niet

stand van zaken

I

je bent nog jong zegt mijn moeder al mijn leven lang
en ze heeft gelijk ik kan nog rennen springen klaarkomen
geniet ervan zegt zij alsof ik met vakantie ben in het zuiden
en ik straks terugkeren moet naar het niets en de kou

ik plantte geluk voort en verdriet
de troeven en de gebreken van karakter en opvoeding
de soort is verzekerd de bibliotheek tot de nok gevuld
zalig het vergeten het fotoalbum zonder stamboom

II

al verbleven we in hetzelfde hotel sliepen we in hetzelfde bed
we zagen een andere stad vies volgens de een bruisend volgens de ander
net als de seks: stilte is de beste samenvatting
wie zwijgt las hetzelfde boek zag dezelfde film

ik mis niet alleen haar maar ook
het beeld dat ik heb gebeiteld en de sokkel
ik ben niet voller dan ooit
maar leger dan toen alles begon

na al je vergeefse pogen eindelijk onder ogen zien
dat je een lekkend vat bent
en er geen luiers bestaan
tegen de incontinentie van de tijd

HOLLANDS Maandblad

drieënzestigste jaargang • nummer 891
februari 2022

Opgericht in 1959 door K.L. Poll
www.hollandsmaandblad.nl

2022 – 2

Lotte Dondorp – Deze maand
Delphine Lecompte – Oden aan vooral dode idolen – 1
Jabik Veenbaas – Gedichten
Levi Jacobs – Mijn hond
Lodewijk Verduin – Terug naar de kern
Kitty Pouwels – Excursie
Alexander Rinnooy Kan – Wereldstad
Renske Marike van Dijk – Gedichten
Mohana van den Kroonenberg – Poeslief...
Paul Gellings – Gedichten
Margriet de Koning Gans – Haiku
Hedwig Selles – Grip
Herman Leenders – Gedichten
Mandy Shah – In een café vol gekken

Tekeningen Stance Oonk

Redactiesecretariaat:

Hollands Maandblad • Postbus 59.752 • 1040 LG Amsterdam • Tel. 020-6175955
info@hollandsmaandblad.nl (niet voor kopij)

Uitgever:

Stichting Hollands Maandblad • p/a Bilderdijkkade 63-b • 1053 VJ Amsterdam

Abonnementen:

12 nummers per kalenderjaar, prijs per jaargang € 92,50

Proefabonnement (3 nummers): € 27,50

Abonnementen die niet één maand voor afloop van de abonnementsperiode zijn opgezegd,
worden automatisch verlengd

Opgave: hollandsmaandblad.nl/abonnementen

dan wel SP Abonneeservice • Postbus 105 • 2400 AC Alphen aan den Rijn

Telefoon tijdens werkdagen van 9.00-17.00 uur: 088-1102052. Een acceptgiro voor betaling volgt

Losse nummers:

Prijs gewone nummers € 7,50 dubbelnummers € 9,90.

Verkrijgbaar bij de boekhandel of door bestelling via hollandsmaandblad.nl

dan wel per e-mail: HollandsMaandblad@spabonneeservice.nl